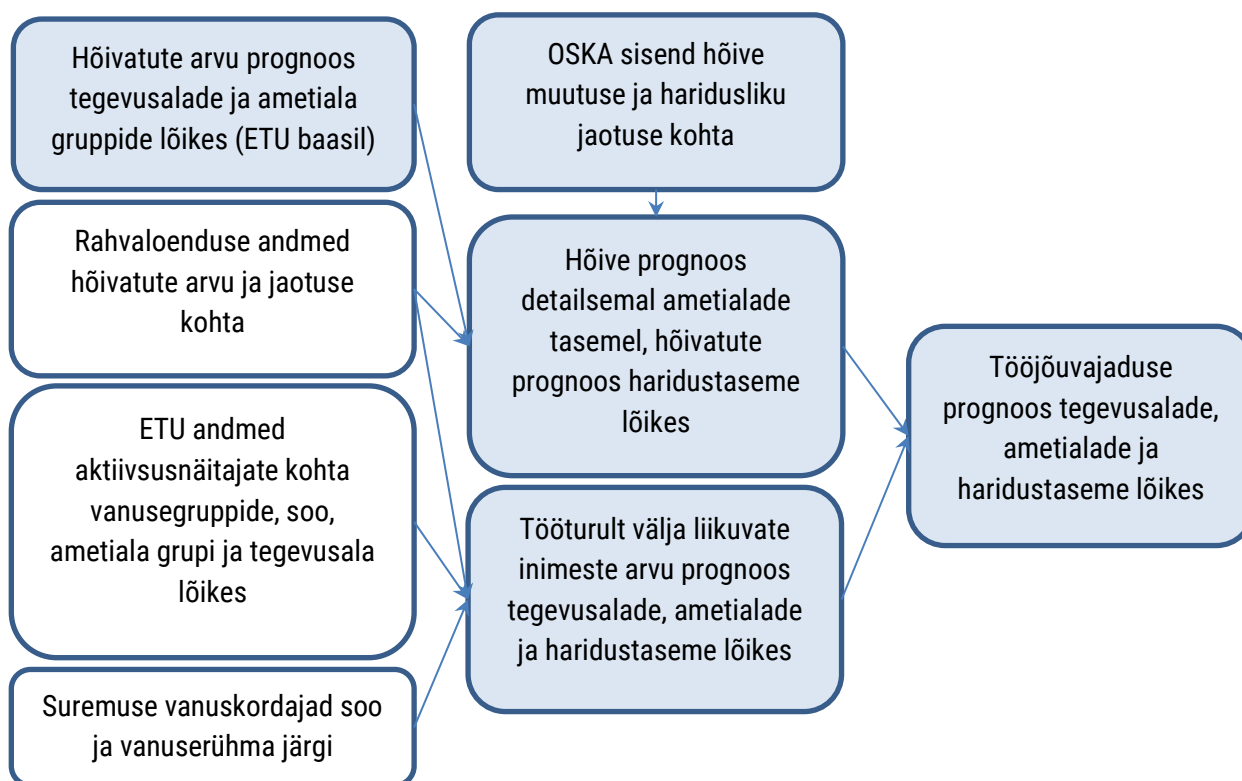


Tööjõuvajaduse ja -pakkumise prognoos aastani 2029

Tööjõuvajaduse ja -pakkumise prognoos kajastab võimalikku tööturu arengut (muutusi tööhõives), tööturult lahkuvate töötajate asendusvajadust ning tööturule sisenevate töötajate arvu perioodil 2020–2029. Prognoositud on vajadust uute töötajate järele, kes aitaks täita praeguste töötajate töötamise lõpetamisel tekkivat tühimikku ning kasvavates valdkondades lisanduvaid töökohti. Hõive muutuse prognoosis on arvestatud tööjõuvajaduse seire ja -prognoosisüsteemist [OSKA](#) saadud sisendiga. Prognoosis hinnatakse tööjõuvajadust kvantitatiivselt ehk prognoositakse vajatavate töötajate arvu, mitte aga oskusi, mida tulevikus võiks vaja olla¹. Prognoositud on pikaajalisemaid suundumusi nõ normaalsetes majandusoludes, hõive kõikumisi ajas ei vaadelda. Samuti on hinnatud, kui paljud kutse- ja kõrghariduse lõpetajad võiks liikuda konkreetsetele ametialadele ning kas neid on piisavalt tööjõuvajaduse katmiseks.

Metoodika

Prognoosi aluseks on peamiselt [Eesti tööjõu-uuringu \(ETU\) andmed](#) ning [2011. aasta rahvaloenduse tulemused](#). Hõivatute arv sisaldab ka välismaal töötavaid inimesi. Prognoosi põhimõttelist skeemi kujutab [Joonis 1](#). ETU põhjal on prognoositud hõive muutusi tegevusalade ning viie ametiala grupi lõikes, sisend tuleb peamiselt Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi sektorianalüütikutelt. Prognoosi koostamisel on kasutatud minevikutrende, teiste (arenenud) riikide võrdlusandmeid, arengukavasid, sektori ja teiste riikide majandusandmeid, sektoriuuringuid, eksperthinnanguid jmt infot, mis analüütikute hinnangul võib olla abiks hõive prognoosimisel. 25 valdkonnas kasutati võtmeametite hõive prognoosina OSKA analüüside sisendit.



Joonis 1. Tööjõuvajaduse prognoosi põhimõtteline skeem

¹ Erinevatel ametitel ja kutsealadel vajatavate oskuste ning muu taustainfo kohta vt [haridusportaali edu.ee](#) andmeid ning [OSKA valdkondade raporteid](#).

Kuna ETU on valimiuuring, kus kitsamates lõigetes on valim väike, siis on hinnangute usalduspiirid üsna laiad, seda eriti väiksemate tegevusalade puhul². Andmete silumiseks on kasutatud kolme aasta libiseva keskmise näitajaid.

Tegevusalade ja viie ametiala grupi kohta koostatud hõive muutuse prognoosid on ühendatud rahvaloenduse andmega. Eeldatud kasv või kahanemine on üle kantud rahvaloenduse detailsemale ametialade struktuurile. Kui tegevusala hõivatute arvu puhul on aluseks ETU andmed, siis ametialade struktuuris on eeldatud, et rahvaloendusega saadud andmed on täpsemad ja on lähtunud neist. ETU andmeid on kasutatud ametialade gruppide tasandil toimunud mineviku trendide ja üldise tulevikuprognosi koostamiseks, samuti 2018–2020 ametialade detailsete andmete korrigeerimiseks, võtmaks arvesse rahvaloenduse järel aset leidnud muutusi.

Järgnevates valdkondades on peamiste ametialade (põhikutsealade) hõive prognoosi aluseks OSKA uuringutest saadud sisend:

- arvestusala
- info- ja kommunikatsioonitehnoloogia
- metalli- ja masinatööstus
- metsandus ja puidutööstus
- sotsiaaltöö
- ehitus
- energeetika ja kaevandamine
- keemia-, kummi-, plasti- ja ehitusmaterjalitööstus
- põllumajandus ja toiduainetööstus
- tervishoid
- transport, logistika, mootorsõidukite müük ja remont
- rõiva-, tekstiili- ja nahatööstus
- personali- ja administratiivtöö ning ärinõustamine
- haridus ja teadus
- kaubandus, rentimine ja parandus
- majutus, toitlustus ja turism
- kultuur ja loometegevus: audiovisuaalvaldkond, sõna ja keel, turundus ja kommunikatsioon, disain ja kunst, trükitööstus
- kultuur ja loometegevus: etenduskunstid, käsitöö, museoloogia, muusika, raamatukogundus, sport
- vee- ja jäätmemajandus ning keskkond
- kinnisvarateenused
- siseturvalisus ja õigus
- avalik haldus
- finantsvaldkond
- isikuteenused

Korrigeerimiste tulemusena kasvas prognoositud hõive baasprognoosiga võrreldes enam kui 6000 võrra. Suuremat kasvu nähakse ette IKT-s, tervishoiu ja sotsiaaltöö valdkonnas, metsanduses ja puidutööstuses ning kultuuri valdkonnas. Hõive langust prognoositakse personali- ja administratiivtöös ning ärinõustamises, transpordis, põllumajanduses ja toiduainetööstuses, arvestusalal, avalikus halduses, siseturvalisuses, kaubanduses, rentimises ja paranduses ning rõiva-, tekstiili ja nahatööstuses. Lisaks hõive muutustele

² Suuremates tegevusalades (hõivatute arv umbes 50 000) on hõivatute arvu suhteline standardviga suurusjärgus 5%, 10 000 hõivatuga harus umbes 10%, alla 5 000 hõivatu puhul 15% või enam. Täpsemalt vt [Statistikaameti andmebaasist](#).

käsitleti OSKA analüüsidest ka eelistatavat haridusteed. Vastavalt saadud eksperthinnangutele korrigeeriti baasprognoosis tööjõuvajaduse hariduslikku jaotust. Valdavalt nähti ette tööjõu vajadust kutse- või kõrgharidusega töötajate järele, kuid mõnel ametialal olid nõuded ka madalamad.

Tööturult väljaliikuvate inimeste asendusvajaduse hindamise aluseks on rahvaloenduse põhjal leitud hõivatute sooline ja vanuseline struktuur ametialadel, ETU andmetele tuginevad elanike majandusliku aktiivsuse näitajad soo, vanuserühma ja ametiala grupi lõikes tegevusalati ning [suremuse vanuskordajad](#) soo ja vanuserühma lõikes. Mineviku andmetele tuginedes on hinnatud, kui palju suureneb koos vanusega püsivalt tööturult eemal olemise tõenäosus. Selleks vaadatakse, kui suur osa inimesi igas vanusegrupis konkreetsetes ametiala grupis igal tegevusalal soo lõikes on jäädavalt lahkunud hõivest (mitteaktiivsetel inimestel on aluseks viimane töökoht), olgu põhjuseks siis kas pensionile jäämine, haigus, vigastus või puue. Arvestatakse ka seda, kui suur on suremuse tõenäosus vanusegrupiti ja soo lõikes ning kuidas muutub tulevikus pensioniiga.

Eeldatud on suremuse jätkuvat langust ning arvestatud on pensioniea tõstmisega. Suremuse languse puhul on eeldatud minevikuga võrreldes aeglasemat olukorra paranemist (aluseks logaritmifunktsioon). Kui prognoositud Eesti suremuse näitajad jõuavad Soome tasemele, siis seati piiriks Soome 2015–2019 keskmised näitajad. Pensioniea puhul on lähtutud praeguseks vastu võetud otsustest, mille kohaselt tõuseb vanaduspensioni iga järk-järgult aastaks 2026 65 aastani³ ning pärast seda vastavalt oodatava eluea piknemisele eeldatavalt keskmiselt ühe kuu võrra aastas⁴.

Tööturule sisenevate noorte arvu hinnangu aluseks on [Statistikaameti rahvastikuprognoos](#) (20.06.2019, stsenaarium 1 ehk põhistsenaarium). Võrreldes varasemate prognoosidega, mida on kasutatud tööjõuprognoosi sisendina⁵, on uus rahvastikuprognoos mõnevõrra positiivsem, seda eelkõige rände-eelduste tõttu. Tegelikud arengud on olnud sellest veelgi paremad, mistõttu on korrigeeritud rahvastikuprognoosi baasi⁶. Rahvaloenduse põhjal on hinnatud noorte haridusteed haridustasemetel lõikes. Noorte hõive ja aktiivsuse määrad vanusegrupiti ja sooti pärinevad ETU-st, mida on rakendatud rahvastikuprognoosile.

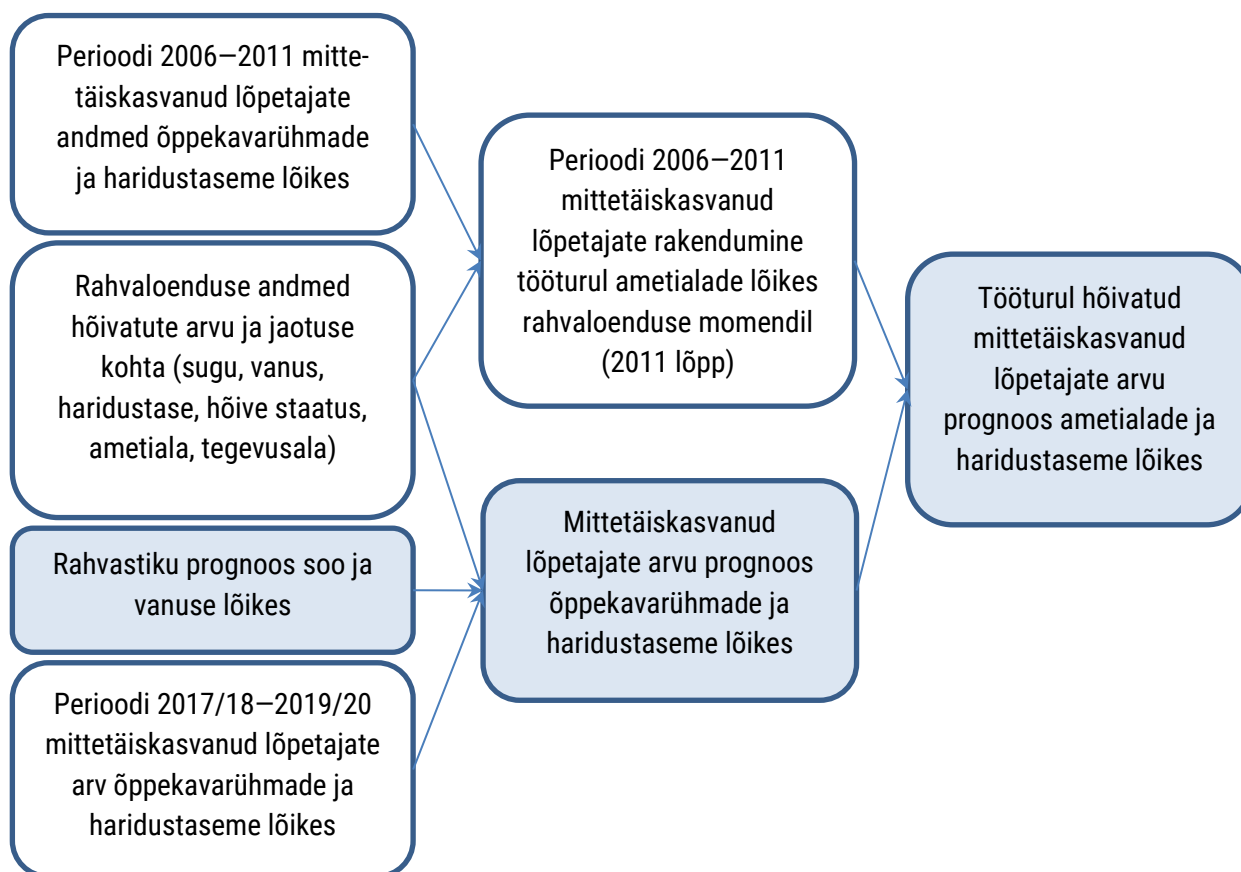
Lõpetajate tööturul rakendumise hindamiseks ühildati viie aasta (2006–2011) kutse- ja kõrghariduse lõpetajate haridusandmed rahvaloenduse tulemustega (vt [Joonis 2](#)). Ühildatud andmestik annab ülevaate, millise kõrgeima haridusega (haridustase, õppekavarühm) lõpetajad ja kui suur osa neist töötas konkreetsetel ametialal 2011. aasta lõpu seisuga. Vaadeldud on mittetäiskasvanud lõpetajate liikumisi, et saada hinnangud eelkõige tööturule esmakordselt sisenejate kohta (täiendavad arvestused on tehtud ka kõigi lõpetajate andmete põhjal). Mittetäiskasvanud lõpetajaks loeti kutsehariduses alla 25-aastane, kõrghariduses alla 30-aastane, doktoriõppe puhul vanusepiirangut ei rakendatud. Vanus defineeriti lõpetamise aasta ja sünniaasta vahena.

³ [Riikliku pensionikindlustuse seadus § 7](#)

⁴ [Riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu \(613 SE\) seletuskiri](#), tabel 2.

⁵ Eurostati rahvastikuprognoos (24.02.2017), Statistikaameti [rahvastikuprognoos](#) (26.02.2014, variant 1)

⁶ Aluseks on tegelikud rahvastiku arvu hinnangud, millele on lisatud prognoositud muutused. Kuna tegelik rahvaarv on olnud prognoositust suurem, siis selle võrra on tööjõuprognoosis kasutatud rahvastiku arvu prognoos Statistikaameti prognoosist suurem.



Joonis 2. Kutse- ja kõrgharidusega töötajate pakkumise prognoosi põhimõtteline skeem

Lõpetajate üldarvu vähenemisel vaadeldi samuti ainult mittetäiskasvanuid ning hinnati, kui hästi katab kutse- ja kõrgharidusega lõpetajate arv vajadust kutse- ja kõrgharidusega töötajate järele tulevikus. Akadeemilise kõrghariduse puhul võeti topeltarvestuse vältimiseks lõpetajate arvust maha magistrakraadi saanute arv või arvestati vaid magistrakraadi saanutega, kui nende arv oli suurem kui ülejäänud sama haridustaseme lõpetajate arv. Kuna hariduse infosüsteemis on õppekavarühmade liigituses võetud kasutusele uuem klassifikaator, siis on lõpetajate andmed ümber kodeeritud minevikuga võrreldavaks⁷ lähtudes vastavustabelist või eelmiste aastate andmetest. Perioodi 2006–2011 kutse- ja kõrghariduse lõpetanute jagunemise põhjal ametialati hinnati, milline võiks olla tulevaste lõpetajate liikumine konkreetsetele ametialadele erinevatelt õppekavarühmadelt ja haridustasemetelt, kasutades nende hõive määra ja ametialadele liikumise proportsioonide paikajäämise eeldusi. Lõpetajate arv langeb veidi prognoosi kohaselt noorte arvu vähenemise tõttu. Prognoositud liikumist ametialadele võrreldi ametialade tööjõuvajadusega kutse- ja kõrgharidusega töötajate järele. See tugineb peamiselt praegusele hariduslikule struktuurile, arvestamata seda, kas antud haridustase on ametialal nõutav või mitte. Haridustaset korrigeeriti juhtide, spetsialistide ja lihttöölise ametialadel ning mitmetel OSKA valdkondade põhikutsealadel. Juhtide ja spetsialistide puhul eeldati, et alg- ja põhiharidusega töötajate asendamisel nõutakse kõrgemat haridustaset, lihttöölistel aga piirdui kõrgharidusega töötajate asendamisel madalama haridustaseme nõudega. Kui ametiala kohta oli olemas OSKA sisend võimaliku haridustee kohta, siis võeti see aluseks tööjõuvajaduse prognoosimisel. Võimaliku üle- või puudujäägi hindamisel on vaadeldud vaid ametialasid, tegevusala mõõde on kõrvale jäetud (ei arvestata ametiala tegevusalaspetsiifilisust).

⁷ Andmed on ümber kodeeritud sobituvaks ISCED 1997 klassifikaatoriga

Prognoosi väljundid

Prognoositud on hõive muutust ja tänaste töötajate asendusvajadust (ehk need kaks komponenti kokku: tööjõuvajadust) 4-kohalise ametiala koodi tasemel tegevusalade ja haridustasemete lõikes. Kutse- ja kõrghariduse puhul on hinnatud ka võimalikku vajadust õppekavarühmiti.

Tööjõupakkumise puhul on prognoositud tööturule sisenevate noorte arvu haridustasemete lõikes. Kutse- ja kõrghariduse puhul on lisaks prognoositud lõpetajate arvule (õppekavarühmiti) hinnatud ka tööturule jõudvate arvu, mille võrdlemisel tööjõuvajadusega on saadud võimaliku üle- või puudujäägi hinnang. Prognoosis esitatud indikaatorid võrdlevad tööjõuvajadust järgmiste (tööjõu pakkumise) näitajatega:

- 1) 2017/18–2019/20 keskmine lõpetajate arv,
- 2) keskmine lõpetajate arv prognoosiperioodi jooksul, kes võiksid olla majanduslikult aktiivsed (aktiivsuse määr doktorikraadi puhul 100%, teistel haridustasemetel 90% lähtudes 25–44-aastaste aktiivsuse määradest),
- 3) keskmine lõpetajate arv prognoosiperioodi jooksul, kes võiks olla hõivatud lähtudes 2006–2011 lõpetanute hõive määrast 2011. aasta rahvaloenduse ajal.

Tööjõuvajaduse ja -pakkumise prognoos on koostatud ka tegevusalade ning õppekavarühmade vaates (haridustasemeti), kasutades selleks nende seoseid ametialadega.

Prognoosi puudused

Prognoosis on kasutatud mitmeid kitsendavaid eeldusi, millega tuleb tulemuste tõlgendamisel arvestada. Paljudel juhtudel on aluseks võetud mineviku struktuur – ametialad, haridustasemed, lõpetajate liikumine tööturule. Näiteks eeldatakse, et minevikus toimunud lõpetajate liikumine tööturule konkreetses majandussituatsioonis kandub edasi ka tulevikku, kuid tulevik võib lõpetajate ette seada aga hoopis teisi võimalusi. Ka ei pruugi tänane töötajate formaalne haridusstruktuur vastata töökohal nõutavale, arvesse pole võetud ettevalmistust töökohal, täiendus- ega ümberõpet. Tööjõuvajaduse hindamisel ei ole arvestatud täitmata (vabade) töökohtadega.

Üldisi trende (näiteks ametiala gruppide lõikes) on laiendatud ühteviisi teatud andmete lõigetele (kõigile mingi tegevusala ametiala gruppi kuuluvatele ametialadele), välja arvatud OSKA valdkondades analüüsitud ametialadel. Arvesse pole võetud töötajate liikumist töökohtade vahel, seetõttu on tööturult väljaliikumine tegevus- ja ametialati kallutatud viimase töökohta suunas, mis võib aga olla seotud vanusega. Maksu- ja Tolliameti perioodi 2017–2020 andmete põhjal jätkas järgmisel aastal töötamist sama tööandja juures või samal tegevusalal 55% töötajatest, samas näiteks majutuses ja toitlustuses, haldus- ja abitegevustes, info ja telekommunikatsiooni valdkonnas vahetatakse tööandjat või tegevusala keskmisest tunduvalt tihedamini. Mäetööstuses ja mitmes töötleva tööstuse harus aga püsitakse rohkem ühe tööandja juures. Sõltuvalt majandusolukorrast jm muutuvad tööandjate ja sektorite vahel liikumise näitajad ajas üsna palju.

Nimetatud probleeme hõive muutuse ja haridusstruktuuri osas aitab leevendada OSKA analüüsidesid saadud sisend, mille abil on prognoosi korrigeeritud. Käesolevas prognoosis sisendina kasutatud OSKA valdkondade hõivatute andmed katavad üle 80% tööturust.

Tulemused

Hõivatute arv kasvab prognoosi kohaselt perioodil 2018/20–2029 ligi 7000 võrra, samas ilma OSKA korrigeerimiseta oleks prognoositud hõive olnud samas suurusjärgus kui aastatel 2018–2020 keskmiselt. Hõivatute arvuks aastal 2029 on prognoositud 671 000, sama suur oli hõivatute arv rekordilisel 2019. aastal. Viimastel aastatel on tõusnud inimeste aktiivsus

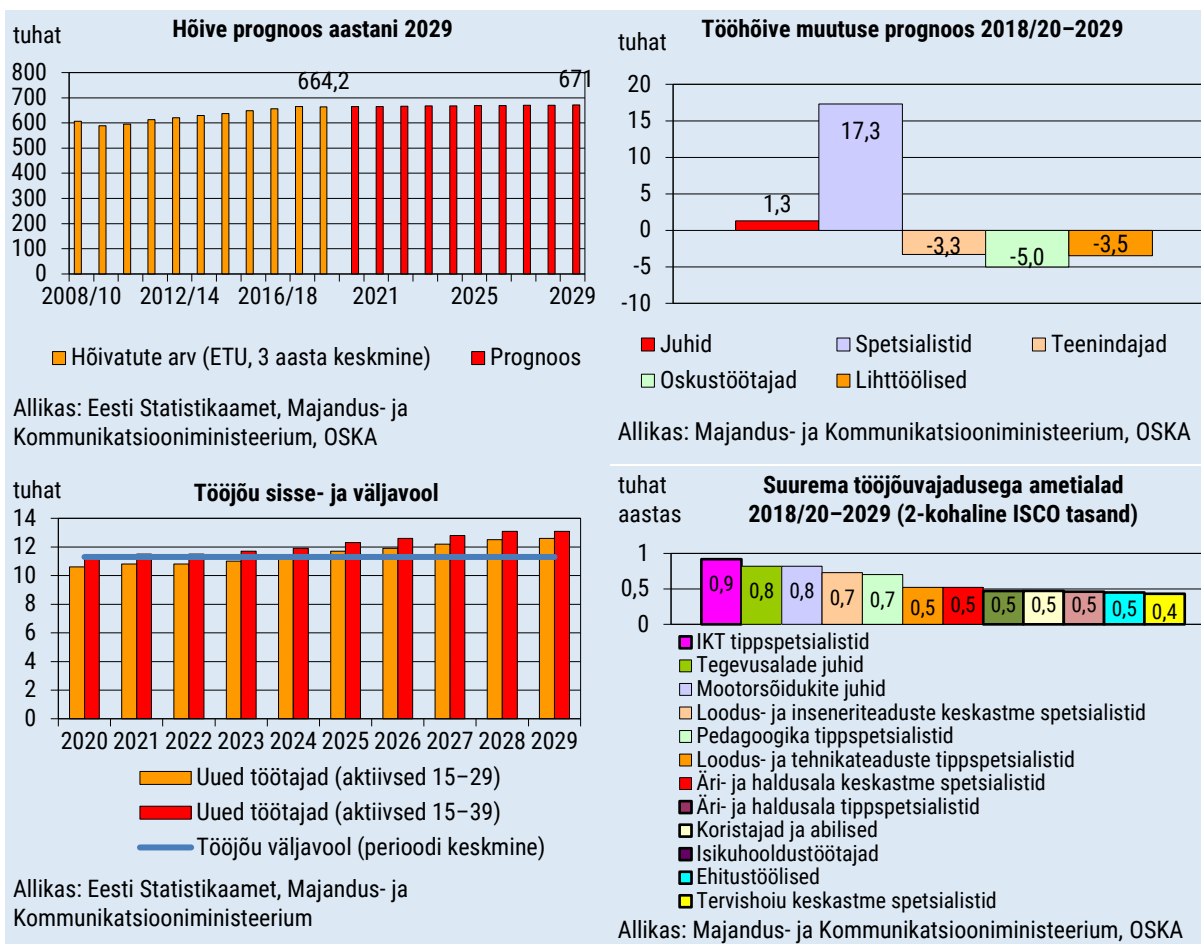
tööturul, mistõttu on ülespoole nihkunud ka potentsiaalse kasutada oleva tööjõu hinnangud. Siiski võib öelda, et olulist kasvuruumi hõive suurenemiseks enam ei ole ning prognoos vastab nii-öelda maksimumstsenariumile. Tööealiste inimeste arv väheneb, mis tähendab, et kui rahvastiku aktiivsusmäärad soo ja vanusegruppide lõikes tõuseks perioodi 1999–2020 kõrgeimate näitajateni (kolme kõrgeima keskmise), peaks prognoositud hõive korral töötuse määr langema ligi 3%ni (maksimaalsete aktiivsusnäitajate korral 4,6%). 15–74-aastaste hõive määr küüniks praeguste rahvastikuprognooside korral 69,2%-ni (aastal 2019 oli see 68,4%, uue meetodika järgi 67,7%). 2019. aastal oli Eesti tööhõive määr Euroopas paremuselt neljas⁸. Kuigi prognoositud hõive saavutamiseks vajalik tööhõive määr 15–74-aastaste seas on sarnane juba tänasele tasemele, siis tegelikkuses tähendaks see ikkagi vanusegruppide lõikes veelgi kõrgemate hõivemäärade saavutamise vajadust, kuna vanusestruktuur muutub. Kui hõive määrad püsiksid soo ja vanusegruppide lõikes 2019. või 2020. aasta tasemel, siis langeks hõivatute arv kümne aastaga enam kui 25 000 võrra.

Tööturule sisenevate noorte arv on viimastel aastatel langenud, kuid madalaim tase võib olla nüüdseks läbitud ning järgnevatel aastatel võiks oodata rahvastikuprognoosi kohaselt taas mõningast kasvu. Prognoosiperioodil ehk kümne aasta jooksul kokku on tööturule sisenevate inimeste (noorte) arv samas suurusjärgus või juba mõnevõrra suurem kui tööturult väljuvate inimeste arv, kuid lisaks näeb prognoos ette ka täiendavat tööjõuvajadust kasvavatest valdkondadest.

Majandusstruktuuris on eeldatud peamiselt muutusi, mis on aset leidnud ka viimastel aastatel. Hõive jätkuvat vähenemist on oodata põllumajanduses, rõiva-, tekstiili- ja nahatööstuses. Töökohtade kokkutõmbamist eeldatakse avalikus sektoris. Kiireima kasvuga tegevusala on programmeerimine, jätkuvat hõive suurenemist oodatakse kutse-, teadus- ja tehnikaalases tegevuses. Seoses elanikkonna vananemisega eeldatakse suuremat panustamist tervishoiule ning sotsiaalteenustele. OSKA valdkondade ekspertide hinnangul on oodata hõive kasvu ka puidutööstuses ning info ja telekommunikatsiooni tegevusaladel, kuid tööjõuvajadus väheneb arvestusala, personali- ja administratiivtöö ning ärinõustamise, transpordi, siseturvalisuse ja kaubanduse valdkonna põhikutsealadel. Kesk- ja kõrgtehnoloogilise tootmise ning teadmistemahukate harude osatähtsus majanduses suureneb mõnevõrra (1,8 protsendipunkti).

Majandusstruktuuri muutus kajastub ka harude sees. Kasvab spetsialistide arv, teiste ametialagruppide osatähtsus väheneb või püsib stabiilsena (juhid). Taoline pilt kirjeldab peaaegu kõiki majandusharusid, nõudmised töötajate oskustele muutuvad igal pool. Tööjõupuudus ning palgakasv sunnib tööjõu kasutamist ümber vaatama, tööjõud võib mõnes tööloigis või valdkonnas osutada tulevikus liiga kalliks. Teatud tegevuste puhul on võimalik asendada inimesi masinatega (sarnased, korduvad tegevused, mida on lihtsam mehhaniseerida ja automatiseerida), samuti on võimalik tööprotsesse viia odavamale tööjõuga riikidesse. Mõningate toodete tootmine võib osutada Eestis liiga kulukaks ning ollakse sunnitud sellest üldse loobuma. Tegemist ei ole siiski uue protsessiga Eesti majanduses, taolised kohanemised ja muutused on aset leidnud pidevalt. Teiste riikide praktika viitab sellele, et töökohtade kadu ei ähvarda mitte niivõrd kõige madalama palgaga töökohti, vaid pigem madal-keskmise palgatasemega ameteid (töökohtade polariseerumine).

⁸ 1. Island (78,4%), 2. Šveits (72,5%), 3. Rootsi (68,8%). Eurostati andmetel oli Eesti tööhõive määr 2019. aastal vanusegrupis 15–74 68,7% ehk erineb veidi Statistikaameti andmetest.



Kuna muutused hõives on paljudes majandusharudes suhteliselt väikesed, siis peamiseks tööjõuvajaduse kujundajaks on tööjõu asendusvajadus. Vanusest ja teistest teguritest tingituna lõpetab töötamise umbes 11 300 inimest aastas. Nõ vanemad ja sellest tulenevalt suurema väljaliikumisega harud on näiteks põllumajandus ja kalandus, transport ning kinnisvaraala tegevus. Ka hariduses ning tervishoius on töötajate keskmine vanus kõrge, kuid neis harudes on töötajad püsinud hõives pikemalt ja seetõttu väljaliikumine hõivest on olnud keskmisest vaid veidi suurem. Kasvavates valdkondades mõjutab tööjõuvajadust ka nõudlus täiendavate töötajate järele. Lisaks eelnevalt nimetatutele on suurem suhteline tööjõu koguvajadus veel programmeerimises, tervishoius, metsanduses, puidutööstuses ning energia- ja veevarustuses. Kahaneva hõivega valdkondades kompenseerib hõive langus osaliselt töötajate asendusvajadust, kuid kokkuvõttes vajatakse ka neis harudes uusi töötajaid.

Suurema tööjõuvajadusega on eelkõige suurema hõivega ametialad: erinevate tegevusalade juhid, mootorsõidukite juhid, loodus- ja tehnikateaduste spetsialistid, äri- ja haldusala spetsialistid, tervishoiu spetsialistid, pedagoogika tippspetsialistid, ehitustöölised. Kiirest kasvust tulenevalt on suur vajadus info- ja kommunikatsioonitehnoloogia töötajate järele. Keskmisest suurem suhteline vajadus iseloomustab aga veel näiteks isikuhooldustöötajaid, samuti on suurem vajadus mitmesuguste lihttöölise järele.

Viimaste aastate kutse- ja kõrghariduse mittetäiskasvanud lõpetajate koguarv on veidi väiksem kui vajadus kutse- ja kõrgharidusega töötajate järele, vahe kogu tööjõuvajadusega on oluliselt suurem. Seoses noorte arvu vähenemisega on oodata langust ka lõpetajate arvudes, samuti ei siirdu kõik lõpetajad tööturule. Vaatlusel perioodil väheneb kutse- ja kõrghariduse mittetäiskasvanud lõpetajate keskmine arv aastas võrreldes perioodiga 2018–2020 mõne protsendi võrra, eeldusel et edukas osalemine õppes jääks praegusele tasemele.

Langust on oodata kõrghariduse lõpetajate arvus, kutsehariduses on tulenevalt nooremate vanusegruppide kasvust oodata lõpetajate arvu suurenemist. Kui arvestada lõpetajate tööturule siirdumist sarnaselt mineviku liikumistele, siis valitseb puudujääk nii kutse- kui ka kõrghariduses.

Ametialade vaates on tööjõuvajaduse ja -pakkumise tasakaal üsna erinev. Värsked lõpetajad ei ole üldiselt valmis asuma täitma töökohti, kus on nõutav pikemaajalisem töökogemus (näiteks juhid, töödejuhatajad). Kiirest kasvust tingituna on puudujääk IKT spetsialistide osas. Ebapiisava pakkumisega ametialadena tulevad esile mõned valdkonnad, kus tööjõudu valmistatakse ette peamiselt eraldi koolitustel (mootorsõidukite juhid) või ametialadel, kus kutse- või kõrghariduse omandamine ei ole nõutav, kuid kus töötab ka antud haridustasemega töötajaid (näiteks lihhtöölised). Mõningatel ametialadel võib tänast olukorda lugeda lõpetajate arvu põhjal rahuldavaks, kuid seoses lõpetajate arvu vähenemisega võib tekkida probleeme uute kvalifitseeritud töötajate leidmisel (äri- ja haldusala tippspetsialistid). Rahuldavaks või heaks võib tööjõuvajaduse kaetust ka tulevikus lugeda aga näiteks äri- ja haldusala keskastme spetsialistide, klienditeenindajate ja müüjate osas. Kuna tööjõupakkumise hinnang tugineb mineviku liikumistele, siis tuleb neid tulemusi tõlgendada ettevaatlikult. Lõpetajad kohandavad oma käitumist vastavalt muutustele keskkonnas. Paljudele ametialadele tulevad lõpetajad erinevatest õppevaldkondadest või toimub väljaõpe töökohal, seega ei määra haridustasust üheselt inimeste tööalaseid valikuid. Vaid teatud spetsiifilistes valdkondades on seos õpitava ja tegeliku ametiala vahel üsna tugev (näiteks meditsiin, hambaravi ja -hooldus, veterinaaria, koolieelikute õpetajate koolitus, arhitektuur).

Õppekavarühmade lõikes on viimaste aastate kutse- ja kõrghariduse lõpetajate arv olnud väiksem kui järgnevate aastate vajadus tehnika, ehituse, arvutiteaduste, metsanduse ja kalanduse, tervise ja sotsiaalteenuste ning mitmes tootmise valdkonnas, samuti juhtimise ja halduse õppekavarühmas. Osaliselt on puudujääk tingitud sellest, et kõik lõpetajad ei lähe nõuerialasele tööle. Teistes valdkondades on lõpetajate arv olnud üldiselt piisav prognoositud tööjõuvajaduse katmiseks (välja arvatud mõnel haridustasemel, mida kompenseerib teine). Arvestades aga lõpetajate arvu vähenemist ja nende tööle rakendumise määrasid, on probleemilised peaaegu kõik valdkonnad. Probleemiks ei ole samas ainult lõpetajate vähenemine arv, vaid mitmetes valdkondades on lõpetajate töölerakendumine samuti madal⁹. Väga kõrge tööle rakendumisega on näiteks õpetajate koolitus ja tervishoiuga seotud õppekavarühmad. Madalam määr iseloomustab aga näiteks majutust ja toitlustust, juuksuritööd ja iluteenindust, ehitust ning mitmeid tehnikaga seotud valdkondi. Reeglina on kõrghariduse puhul hõive näitajad paremad kui kutsehariduses.

⁹ Prognoosi aluseks olid 2011. aasta rahvaloenduse põhised näitajad. Uuemaid andmeid kutse- ja kõrghariduse lõpetajate sotsiaalse seisundi kohta õppesuundade lõikes vaata prognoosi detailsest andmetest või haridusstatistika keskkonnas [HaridusSilm](#). Samuti on seal info lõpetajate tõise sissetuleku kohta Maksu- ja Tolliameti andmetel.

Detailsed andmed

Prognoosi detailsed andmed on esitatud visualiseeritud kujul kasutades Tableau tarkvara. Joonistel ja tabelites kajastatakse mitmesugust tööturuga seotud infot:

- hõivatute arvu aegread ja prognoos majandusharude lõikes;
- majandusharu kirjeldavad näitajad: hõivatute arvu jagunemine alamtegevusalade ja ametialade lõikes, prognoositud hõive muutus, suuremad tööandjad, tegevusalal hõivatute osatähtsus teistes riikides, töötajate liikumine tegevusalade vahel;
- ametiala info: tööjõuvajaduse ja -pakkumise indikaatorid (sh OSKA), peamised ametid Töötukassa statistika põhjal, Töötukassa tööjõuvajaduse baromeetri andmed, peamised tegevusalad, kus töötatakse, hõivatute haridustase, jaotus soo ja vanuse lõikes, viimaste aastate kutse- ja kõrghariduse lõpetanute peamised õppekavarühmad, ametiala keskmine töötasu, töökohtade paiknemine maakonniti;
- õppekavarühmade vaade (kutse- ja kõrgharidus): lõpetajate arv, lõpetajate peamised õppekavad, lõpetajate peamised ametialad, tööturu seisundid ning keskmine sissetulek;
- maakonna vaade: suuremad tööandjad, peamised tegevusalad ja ametialad.

Tulemuste lühikokkuvõtte kuvatakse ka tekstina.

Allajoonitud pealkirjadega joonistel saab joonise tulbal, tulba nimetusel või maakonnal klõpsates täpsemat infot soovitud valdkonna (näiteks tegevusala, ametiala, õppekavarühma jne) kohta. Kursorit huvipakkuva näitaja kohal hoides näeb infot teksti/arvu kujul.

Tööjõuvajaduse prognoosi detailsed andmed ja varasemad prognoosid leiab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kodulehelt:

www.mkm.ee → Uudised, pressinfo → Analüüsid ja uuringud → Tööjõuprognosisid (<https://www.mkm.ee/et/uudised-pressinfo/analused-ja-uuringud#toojouprognosisid>)

Täiendav info

Põhjalikum ülevaade tööturu olukorrast, tulevikuväljavaadetest ning koolitusvajadusest on esitatud tööjõuvajaduse seire ja -prognoosisüsteemi (OSKA) üldraportis „[Eesti tööturg täna ja homme](#)“. OSKA eesmärgiks on siduda tervikuks erinevate tööturu osapoolte teadmine, mis aitaks paremini planeerida haridus- ja koolitusteenusid, toetaks töömaailma ja õppeasutuste koostööd õppekavade arendamisel ning tööturu info jõudmist karjääriteenusesse. Samuti avaldatakse [OSKA kodulehel](#) valdkondade raportid. Tööturu ja haridusega seotud info on koondatud ka [haridusportaali edu.ee](#).